

Nr 234.

Af herr **Hasselquist**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t* angående *inställande af inköp för statens räkning utaf skogar och jordområden af kronodonationsnatur.*

Vid tre föregående riksdagar har Andra kammaren beslutat att hos regeringen begära utredning angående kronans jorddonationer till industrien, och vid sistförflutna riksdag har äfven Första kammaren instämt i att en utredning angående vissa sådana kronodonationer samt deras återförvärfvande till kronan vore önskvärd. Förslaget om en skrifvelse till regeringen om utredning afböjdes endast på den grund, att det kommit till utskottets kännedom, att en sådan utredning redan satts i verket. På grund af åtskilliga framställningar härom har regeringen i remiss till kammarkollegium begärt dess yttrande, hvarpå kollegium åt sakkunnig ämbetsman inom kollegium öfverlämnat denna utredning.

Men medan denna utredning pågår, bedrifves en trafik, på hvilken jag härmed har velat fästa Riksdagens uppmärksamhet. Vid en blick på uppgifterna öfver af kronan verkställda jordinköp kan det ej undgå någon, att dessa köp i så stor utsträckning omfattat sådana skogsområden, som utgöras af f. d. kronodonationer eller just sådan mark, rörande hvilka utredning om bland annat dess återvinnande till kronan utredning pågår. Det kunde ju synas rimligt, att inköp af sådan mark kunde uppskjutas, tills ifrågavarande utredning afslutats och beslut fattats om hvilka åtgärder, som med anledning däraf kunna komma att vidtagas. Annars kan det ju lätt inträffa, att kronan efter nu gällande priser inköper jord, som rätteligen redan förut tillhör kronan, och som ursprungligen varit kronojord, men mot de i äldre förordningar stadgade obetydliga afgifter af kronan till bruk eller andra industrier öfverlåtits.

Sådana köp, där kronan inköpt sin egen mark, synas redan ha försiggått. Sålunda inköpte kronan år 1898 af Grönzinka bruk i Gestrikland för 360,000 kronor åtskilliga hemman i By och Öster Fernebo socknar, Gefleborgs län, bland hvilka hemman förekommer ett, som tydligen i köpekontraktet angifves som rekognitionshemman. Hemmanets namn är Axelsberg nr 1, utgörande 2 hela mantal. År 1839 försålde samma hemman af kronan till Grönzinka bruksägare för 130 rdlr och 14 skilling, utgörande föreskrifven 6 års kronoränta. Hemmanets taxeringsvärde var år 1903 85,000 kronor. Uppgift om det pris, kronan vid återköpet 1898 betalade, har ej kunnat vinnas, enär vid förfrågan härom i domänstyrelsen svarats, att värderingshandlingarna, där värdet å hvarje särskildt hemman för sig upptagits, ej vore offentliga handlingar.

Här har sålunda kronan inköpt och efter full värdering betalt mark, till hvilken äganderätten åtminstone är betydligt omtvistad. Samma förhållande torde äga rum beträffande kronans inköp af hemman från Forsbacka bruk, Gefleborgs län, åren 1899 och 1901, från Nisshytte och Risshytte bruk, Kopparbergs län, år 1898, från Björnhyttan, Kopparbergs län, år 1908, från Uttersbergs nya aktiebolag i Skinnskattebergs m. fl. socknar i Kopparbergs län år 1898, från Klotverkens bruksaktiebolag, köpesumma 1½ million, år 1899, då en stor mängd hemman, däraf en stor del af rekognitionsnatur, inköptes. I detta senare köp torde ha ingått hufvudmassan af de hemman, som kronan år 1858 för 198 rdlr och 38 skillingar, 6 runst. försålde till Klotverkens innehafvare efter den gamla grunden för skatteköp af rekognitionsskogar. Köpeskillingen skulle nämligen då beräknas efter 6 års kronoränta utom en viss afgift till Vadstena krigsmanshuskassa.

Staten har tydligen blifvit rätt grundligt uppskörtad vid dessa affärer. Utom den naturliga önskan att ett fortsättande på denna väg måtte förhindras, kommer därtill ännu att skäl, hvarför jag velat fästa Riksdagens uppmärksamhet vid saken. Det kan nämligen lätt tänkas, att om frågan angående återvinning af rekognitionsskogarna kommer på allvar upp, många af dessa skogars nuvarande innehafvare skola skynda att hembjuda dem till staten för inlösen för att i tid göra en god affär. Det är nödvändigt, att en sådan trafik stäffas. Frågan om rekognitionsskogarna måste först i hela sin vidd utredas. Huru än denna utredning utfaller, lider ingen skada af ett sådant uppskof, som här föreslås.

Då denna utredning påbörjats och på grund af öfriga här påpekade omständigheter yrkar jag,

att Riksdagen ville besluta att fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på ofvannämnda förhållanden med erinran att alla inköp för statens räkning af sådana skogar och jordområden af kronodonationsnatur, till hvilka äganderätten kan anses omtvistad, eller å hvilka kronan eventuellt kan komma att framställa anspråk, böra inställas.

Stockholm den 27 januari 1911.

J. Hasselquist.